

Oplegnotitie beeldvormende behandeling ontwerp KRW-Maatregelenprogramma in AB-vergadering van 2 juni 2026

Doel behandeling ontwerp-KRW maatregelenprogramma:

Algemeen Bestuur informeren over:

- de planning en het proces richting het ontwerp SGBP4
- het maatregelenprogramma van het waterschap voor het ontwerp SGBP4.

Toelichting Presentatie KRW-maatregelenprogramma voor ontwerp-SGBP4

Inleiding

Aan de vooravond van iedere volgende KRW-planperiode, en dus ook voor het 4^e Stroomgebiedbeheerplan (SGBP4), is het waterschap verplicht na te gaan of het nodig is de doelen en normen en maatregelprogramma's waar nodig te actualiseren. De actualisatie voor de biologische doelen en normen voor algemeen fysisch-chemische parameters is eind januari aan het AB toegelicht. Medio februari heeft het waterschap, naar aanleiding van de besluitvormende behandeling in het AB van 10 februari, een advies over de voorgestelde doel- en normactualisatie aan de provincie gegeven.

In de bijgevoegde presentatie wordt u geïnformeerd over de voorgestelde maatregelen van het waterschap voor het ontwerp-SGBP4. Volgens de planning uit het landelijke KRW-spoorboekje moet het maatregelenprogramma voor 16 juli 2026 ingevoerd worden in het landelijke Waterkwaliteitsportaal (NB: eventuele wijzigingen kunnen nog tot 30 september worden doorgevoerd). Het vierde ontwerp-SGBP 4 zal uiterlijk 22 december 2026 worden vastgesteld, waarna het 6 maanden ter inzage zal worden gelegd. Na verwerking van de inspraakreacties en eventuele nieuwe inzichten zal het definitieve Stroomgebiedbeheerplan voor de periode 2028-2033 uiterlijk 22 december 2027 worden vastgesteld.

Ontwerp-maatregelenprogramma

Het ontwerp-maatregelenprogramma voor Flevoland heeft het waterschap gezamenlijk met de provincie opgesteld. Hierbij zijn de volgende werkstappen doorlopen:

- Inventariseren van de stoffen en biologische kwaliteitselementen die respectievelijk niet voldoen aan de (ontwerp-)normen en de ontwerp-doelen voor SGBP4;
- Inventariseren van de stoffen die na 2027 niet voldoen aan de normen van de aangepaste Richtlijn Prioritaire Stoffen;
- Achterhalen wat de oorzaken hiervan zijn;
- Nagaan welke maatregelen het Rijk neemt om die oorzaken te verminderen en achteruitgang tegen te gaan;
- Nagaan welke aanvullende *regionale* maatregelen (nog) mogelijk zijn;
- Benoemen van de trekker van de maatregelen.

Een belangrijk uitgangspunt bij het al dan niet opnemen van maatregelen in het ontwerp-maatregelenprogramma voor SGBP4 is dat reguliere werkzaamheden *niet* zijn verplicht om op te nemen in dit programma als er geen reden is tot aanpassing of optimalisatie hiervan (NB: een groot deel van ons regulier werk draagt ook bij aan het verbeteren of in standhouden van een goede waterkwaliteit). Ook de waterkwaliteitsgerichte maatregelen uit het Collegeplan 2023-2027 van het waterschap zijn niet verplicht voor de KRW. In de bijlage bij deze notitie is een kort overzicht opgenomen van dit soort werkzaamheden (niet uitputtend).

In de presentatie zijn de maatregelen vervolgens ingedeeld in 3 categorieën: lopende (maar nog niet afgeronde) maatregelen uit SGBP3, onderzoeksmaatregelen en samenwerkingsmaatregelen.

De presentatie gaat alleen in op het ontwerp-maatregelenprogramma van het waterschap. Ook de provincie (en de gemeentes) staan aan de lat om een aantal maatregelen te nemen. Zodra de informatie over het maatregelenprogramma van de provincie beschikbaar is, zal deze aan u toegestuurd worden. Deze informatie zal als nagezonden stuk op iBabs geplaatst worden geplaatst. U krijgt hierover een bericht via whatsapp.

Nadere duiding ontwerp-maatregelenprogramma

De voorgestelde regionale maatregelen voor het ontwerp-SGBP4 zijn voor het merendeel gericht op het verbeteren van de chemische waterkwaliteit. Het merendeel van de maatregelen uit de voorgaande drie planperiodes was gericht op het verbeteren van de biologische waterkwaliteit. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg van duurzame en natuurvriendelijke oeverzones, de aanleg van vispassages en het optimaliseren van het maaibeheer. Ondanks dat het KRW-verplichte areaal duurzame oevers al rond 2021 is gerealiseerd, legt het waterschap bij vervanging van oeverbeschoeiing waar mogelijk nog steeds duurzame oeverzones aan.

Een deel van de maatregel betreft onderzoeksmaatregelen. Deze zijn opgenomen omdat op dit moment nog onduidelijk is of er sprake is van de aanwezigheid van een relevante bron en de omvang hiervan (bijv. onderzoek naar de kwaliteit van het water uit regenwaterriolen of het onderzoek naar het voorkomen van behandelde oeverbeschoeiing in de ZOF). Dit geldt ook voor het uitvoeren van de emissie-immissietoets op de zuiveringen. Indien het effluent een negatieve invloed heeft op de waterkwaliteit kan het nodig zijn de indirecte lozers aan te pakken of aanvullende zuiveringsmaatregelen te nemen. Pas als dit duidelijk is en er een plan van aanpak is opgesteld, bestaat er een beeld van de kosten voor de maatregelen waarvoor het waterschap aan de lat staat. Overigens leiden niet alle uitkomsten van onderzoeksmaatregelen tot kosten voor het waterschap; de eventuele aanpak van regenwaterriolen bijvoorbeeld zal het waterschap bij de gemeentes moeten agenderen.

Het is belangrijk om te beseffen dat ook met de voorgestelde regionale maatregelen de KRW-doelen in 2033 niet gehaald zullen worden. Zo zal vanaf 22 december 2027 de aangepaste Europese Richtlijn Prioritaire Stoffen vigerend worden. Ten opzichte van de huidige richtlijn is niet alleen het aantal stoffen uitgebreid, maar voor een aantal stoffen zijn ook de normen aangescherpt. Daarnaast kunnen factoren als klimaatverandering en exoten van invloed zijn op het functioneren van ecosystemen, waardoor tussentijdse nieuwe of extra maatregelen nodig blijken.

Daarnaast vereist het behalen en in stand houden van KRW-doelen inzet van alle relevante partijen (Rijk, provincie, gemeentes, terreinbeherende instanties, agrariërs, burgers). Vooral voor chemische stoffen is het handelingsperspectief van het waterschap vaak relatief beperkt of zijn het vooral andere partijen die effectievere maatregelen kunnen nemen. Voorbeeld hiervan zijn de prioritaire ubiquitaire stoffen (resistente, prioritaire verontreinigingen die alomtegenwoordig zijn in het milieu (water, bodem, sediment) en nauwelijks afbreken) en gewasbeschermingsmiddelen. Hiervoor kan het Rijk veel effectievere maatregelen nemen door het emissie- en productenbeleid waar nodig aan te passen/scherpen en via het Ctgb te sturen op de toelating van middelen. De inzet van het waterschap richt zich daarom op maatregelen die binnen zijn mogelijkheden liggen, voor zover ze zinvol worden geacht en financieel verantwoord zijn. Tevens willen we andere partijen bewust maken van hun handelingsperspectief en adviseren en ondersteunen we hen bij het nemen van maatregelen. Omdat we een deel van deze activiteiten al langer uitvoeren, beschouwen we dit als regulier werk.

Kanttekening

De planning uit het landelijke KRW-spoorboekje is erg krap. Het maatregelenprogramma voor het ontwerp-SGBP4 moet uiteindelijk gebaseerd worden op het toestandsoordeel 2026 voor chemische stoffen en biologische kwaliteitselementen. Dit oordeel is echter pas begin juni 2026 beschikbaar. Door de beperkte tijd die resteert tussen begin juni en 15 juli (deadline invoeren maatregelenprogramma in het Waterkwaliteitsportaal) is het niet mogelijk de beeldvorming te baseren op het toestandsoordeel 2026. Omdat er naar verwachting geen grote veranderingen zullen optreden in de stoffen die de norm overschrijden, is het maatregelenprogramma dat ter beeldvorming aan het AB wordt voorgelegd gebaseerd op het toestandsoordeel 2025. Het maatregelenprogramma van het waterschap dat ter besluitvorming aan het AB zal worden voorgelegd op 30 juni zal wel gebaseerd zijn op het toestandsoordeel 2026.

Tot slot

Het AB wordt nog niet geïnformeerd over de uitzonderingsmotiveringen voor stoffen en biologische kwaliteitselementen die gebruikt zullen worden wanneer eind 2027 de KRW-doelen niet worden gehaald. Het opstellen hiervan is een verantwoordelijkheid van de provincie, waarbij het waterschap een ondersteunende rol heeft. De provincie verwacht de eerste versies gereed te hebben als het concept-ontwerp Waterprogramma in GS behandeld wordt op 1 september (de uitzonderingsgronden maken hier deel van uit). Na behandeling in PS en goedkeuring door GS van het ontwerp-Waterprogramma zal de informatie beschikbaar komen. Naar verwachting wordt dit november dit jaar.

Bijlage: Niet-KRW verplichte waterkwaliteitsgerichte activiteiten

Collegeplan 2023-2027

- Opzetten en monitoring meetnet ondiep grondwater
- Aanpak opstellen om de herkomst van diffuse bronnen in de waterketen in beeld te brengen. Monitoren influent en effluent op stoffen die niet worden weggezuiverd via de huidige zuiveringsprocessen.

Reguliere werkzaamheden

- Optimaliseren maaibeheer
- Aanleg duurzame oevers
- Exotenaanpak
- Verkenning mogelijkheden 'baard' laten staan in de winter
- **Onderzoek aanwezigheid Amerikaanse rivierkreeft en bestrijding er van**
- Actualiseren vergunningen directe lozingen
- Toezicht en Handhaving
- Regulier baggeren
- Onderzoek waterkwaliteitsbaggeren
- Maatregelen in stedelijk gebied vanuit Doelen overig water stedelijk (o.a. hevel Zuigerplas t.b.v. aanvoer schoon water naar Lelystad, waterkwaliteitsbaggeren, pilot bestrijding Amerikaanse rivierkreeft Dronten)
- Adviseren omgevingsdienst OFGV over de aanpak van indirecte lozingen
- Samen met provincie opzetten van een nieuw bestuurlijk Integraal Wateroverleg om waterthema's (waaronder KRW) bij gemeentes te agenderen en afspraken over te maken
- Activiteiten voortkomend uit het Actieplan Bodem en Water
- Activiteiten voortkomend uit het Plan van aanpak nieuwe stoffen (o.a. monitoring ZZS, onderzoek ZZS in rioolstrengen, onderzoek in- en effluent AWZI's, onderzoeken bronnen PFAS)
- Organiseren bijeenkomsten met Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek en bedrijfskringen voor bedrijven.